

WILKI

W ostatnim czasie w Polsce wzrosła liczba doniesień na temat sytuacji niebezpiecznych z udziałem wilków. Ich obecność potwierdzona została także na terenie gminy Rudna. Wilki są zwierzętami stadnymi, tworzą grupy osobników określanych jako watahy. Wielkość watahy może być różna. Wilki żywią się głównie średniej i dużej wielkości ssakami kopytnymi (jelenie, dziki, sarny), nie gardząc mniejszymi zwierzętami czy padliną, a jeśli stado jest duże, wspólnie polują także na większe ssaki lub ich stada. W sprzyjających warunkach chętnie zjadają ryby.

Chociaż wilki są drapieżnikiem, które w pewnych szczególnych okolicznościach mogą być niebezpieczne dla człowieka, to jednak z reguły boją się ludzi i unikają z nimi kontaktu.

W Polsce, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*, wilki podlegają ścisłej ochronie gatunkowej.

Uregulowania ww. aktu prawnego wprowadzają liczne zakazy w stosunku do zwierząt objętych ścisłą ochroną gatunkową, w tym. m. in.: zakaz umyślnego zabijania, zakaz umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, zakaz niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, zakaz umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, czy też zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.

Istnieje jednak możliwość uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazów wobec wilków w celu wyeliminowania szkód i zagrożeń, np. umyślne płoszenie czy zabijanie. Zezwolenia wydawane są wyłącznie na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem odstępstwa przez:

- właściwego miejscowo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie umyślnego płoszenia; w przypadku Gminy Rudna właściwy organ to Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zs. przy ulicy Jana Matejki 6;
- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie umyślnego zabijania;
- Ministra Klimatu i Środowiska, w przypadku gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego.

W przypadku konieczności ograniczenia szkód podmiotem zainteresowanym uzyskaniem odstępstwa, o którym powyżej mowa powinna być osoba poszkodowana lub władze wykonawcze gminy w przypadku szkód wyrządzonej większej grupie osób. Natomiast w przypadku konieczności wyeliminowania zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi właściwym podmiotem będą władze wykonawcze gminy.

Do wniosków powinny być dołączone dokumenty potwierdzające występowanie zagrożenia stwarzanego przez zwierzę, np. notatki, dokumentacja fotograficzna.

W sytuacjach nagłych, wymagających natychmiastowej interwencji, tj. zagrażających życiu bądź zdrowiu ludzi lub zwierząt, ww. zezwolenie (decyzje) mogą być wydane w formie ustnej, po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą telefoniczną. W tym celu należy kontaktować się telefonicznie z właściwym organem, a ustalenia te mają taką samą rangę jak pisemne.

W przypadku pojawienia się niepokojących sygnałów o sytuacjach niebezpiecznych, wynikających z niezachowania przez wilki właściwego dystansu od człowieka i zabudowań, możliwe jest również uzyskanie prewencyjnego zezwolenia na płoszenie wilków.

Ponadto informujemy również, że za szkody wyrządzone przez wilki (a także bobry, rysie, niedźwiedzie, żubry) odpowiada Skarb Państwa. W przypadku zaistnienia takich okoliczności, oględzin i szacowania szkód, a także ustalenia wysokości odszkodowania i jego wypłaty, dokonuje właściwy miejscowo Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Zawiadomienie o powstałej szkodzie powinno być przekazane niezwłocznie, aby można było wykonać niezbędne czynności. Ponadto, hodowca inwentarza ma obowiązek wykazania, że szkodę wyrządziły wilki m.in. poprzez sporządzenie dokumentacji fotograficznej czy zabezpieczenie śladów zdarzenia. Powstałe szkody należy również zgłosić do lekarza weterynarii w celu określenia cennych informacji ułatwiających rozpatrzenie wniosku o odszkodowanie.

Informujemy również, że właściciele i użytkownicy gospodarstw rolnych i leśnych mogą współdziałać z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, w zakresie sposobów zabezpieczenia zwierząt gospodarskich przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta.

Ponadto, poniżej prezentujemy sposoby postępowania z wilkami zaproponowane przez grupę europejskich ekspertów do spraw dużych drapieżników.

Zachowanie wilka	Ocena zagrożenia	Zalecane działania
Wilki przechodzą w pobliżu zabudowań nocą.	Nie ma zagrożenia.	Nie ma potrzeby podejmowania działań.
Wilk przechodzi w zasięgu wzroku w pobliżu osad / rozproszonych budynków w dzień.	Nie ma zagrożenia.	Nie ma potrzeby podejmowania działań.
Wilk nie ucieka natychmiast po zauważeniu pojazdów lub ludzi. Zatrzymuje się i przygląda.	Nie ma zagrożenia.	Nie ma potrzeby podejmowania działań.
Wilk jest obserwowany przez kilka dni w odległości poniżej 30 m od zamieszkałych budynków (powtarzające się zdarzenia przez dłuższy czas).	Sytuacja wymaga uwagi. Możliwy problem wynikający z silnej habituacji lub warunkowania pozytywnego.	Analiza sytuacji. Poszukiwać atraktantów (przynęt / wabików) i usunąć je. Rozważyć warunkowanie negatywne (awersyjne)
Wilk wielokrotnie pozwala podejść do siebie na odległość poniżej 30 m.	Sytuacja wymaga uwagi. Wskazuje silną habituację. Możliwe problemy wynikające z warunkowania pozytywnego.	Analiza sytuacji. Rozważyć warunkowanie negatywne (awersyjne).
Wilk wielokrotnie sam podchodzi do ludzi na odległość poniżej 30 m. Przejawia zainteresowanie ludźmi.	Wymaga uwagi / sytuacja krytyczna. Warunkowanie pozytywne i silna habituacja może prowadzić do eskalacji zachowań zuchwałych. Niebezpieczeństwo zranień.	Rozważyć warunkowanie negatywne (awersyjne). Usunąć wilka, jeśli zastosowane odpowiednie warunkowanie awersyjne okazała się nieskuteczne.
Wilk atakuje lub rani ludzi nie będąc sprowokowanym.	Sytuacja niebezpieczna.	Usunąć wilka.

Habituacja: to proces uczenia się, w trakcie którego zwierzę przyzwyczaja się do powtarzających się bodźców, nie mających ani negatywnych, ani pozytywnych konsekwencji.

Dodatkowo zwracamy uwagę na następujące kwestie, które sprzyjają ograniczeniu możliwości wystąpienia niebezpiecznych sytuacji konfliktowych z udziałem wilków:

- 1) konieczność zapewnienia właściwej opieki nad psami, zakazie puszczania psów bez możliwości ich kontroli, a także zakazie puszczania psów luzem w lesie;
- 2) podjęcia działań w celu zabezpieczenia pojemników na odpady przed dostępem zwierząt w obszarach, w których bytują wilki.